

16. aastakäit.

Uffit nummer 30 kop.

Meie Mats

Nr. 166.

Laupäeval 21. (3. novembril) oktoobil 1917.

Nr. 166.

Prantsuse väerinnal. Waenlase pommidest purustatud alewis.

Uued raamatud:

Viimane werine tšaar Wenemaa troonil.

Sind 60 kop.

W. G. Osborne.

Sünnetsijad.

Amerika kriminalroman. Sind 1 rbl.

W. W. Pogoski.

Rohalik omawalitsus demokratlistel alustel

Sind 20 kop.

Professor M. Reissner.

Mis on demokratline wabariit?

Sind 20 kop.

Saada igas raamatukaupluses. Ladu „Leadus“ Tallinnas.

Sääne väerinnal. Peale tormijooksu.

Uus paradis.

Ewald Gerhard Seeligeri roman. (12. järg.)

Gontarp nikutas tummalt pead ja Antonio Machado tadus jälle tulnud teed.

Teisjed waatasid üles sügawsinise troopikataewa poole, kus tähed haruldase selgusega jäsasid.

Kiireste ja lõlenades langes üks täht taewast.

„Taewas nutab meie üle pisaraid!“ tähendas Hang-sü-Kwang mõttes.

„Rõdemupisaraid!“ täiendas Gontarp.

Ja kõik jäid wait.

XV.

Raisjed.

Kui Fritz Blashte hommikul maale läks, et petroleumi-torude panemist üle waadata, oli mõistus juba wõimust wõtnas. Ta oli küllalt nii julge ja heatahtlik, et laagrist läbi läks ja pifa Gordoni terwise järele küsis. Selle parem

õlg, kuhu weejuga puutunud, oli nagu halkwatud. Dr. Badiges, kes teda arstis, linnitas, et küll warsti terweks saab.

„Waata nüüd, pois!“ naeris Fritz ja andis talle peotäie sigarid. „Lulewaford ole noaga pisut ettemaalkikum.“

Utsisedes pani pilt Gordon sigari suhu ja näis Fritzuga ära leppida tahtwat, kui Moritz Krause, kes ka seal juures seisis, wärsket õli tulde walas.

„Kuulmata wägimäld!“ hüüdis ta läbi nina. „See on awalit rõõwlitöö ühes tehawigastamisega. Kas siis siin kohtuid ei olegi?“

„Ei!“ naeris Fritz waljuste. „Niisugust asja meil siin ei ole. Meie arstime siin kõik ristitiinimese armastusega.“

„Mina tahan oma raha kätte saada!“ kirjendas Mihail Sollowoi wihafelt.

„Ole rõdemus, et sellest lahti said!“ ütles Smart-Andrew, kes lahwatult ligidal künnu peal istus. „Selle eest ei saa sa siin ju midagi osta.“

See oli ka suure enamuse arwamine.

„Lapsjed!“ ütles Fritz Blashte tõffemalt, kui see muudu tema wiis oli. „Dodate ära. Kõik selgib ja tuld jääb teie omanduseks. Aga see pole üffikute oma, waid kõifide oma. Mis siida soowib, wõite enesetele selle eest soowida. Aga enne peab mul petroleumi olema, muudu ei saa ma ära minna ja midagi osta. Mis soowite, kirjutage üles. Mina muretsen teile kõik.“

„Ja kui see automobil oleks!“ hüüdis Little Pipe tagapoolt.

„Pead kümme saama!“ wastas Fritz wiiwitamata. „Aga enne ehita tee, mida mõõda wõid sõita. Ja nüüd tööle!“

Enam jagu läks talle järele. Ainult Mihail Sollowoi, Moritz Krause ja haiged jäid maha. Paar laifworsti, kes kõrwale pugeda tahtsid, puistati pillerahega üle, nii et nemadki, tahes wõi tahtmata, kaasa läksid. Ssegi Mihail Sollowoi neli kohwimajaõpra tassid mitu toru ules mäele.

Petroleumiakita juures töötasid inshenerid, et sinna pumpa ules seada, mida petroleumimootor pidi wedama. Kümme lorda enam läsi pakkusid neile tööle, kui tarwis oli. Üllataw kiirus, millega töö taswas, kihutas kõik jõupingutusele. Ohtul oli torustiku ots juba järwe kaldale jõudnud, kus laewad seisid.

„Sunahomme wõtme teele minna!“ teatas Fritz, kui jälle Elewandi laele astus, kus Gontarp, lord Rusfel, Tubli-Benjamin ja Hang-sü-Kwang terwe päewa tõffist nõu olid pidanud.

Kende ees seisis Meiril Labboni testament, ja nimelt aratirjana, sest et templirõõwlik algupärandi olid ära hütitanud.

„Meiril Labbon oli idealist!“ ütles Hang-sü-Kwang. „Meie ülesanne on tema ideesid teoks teha. Rõigepealt

Kurwal sügisel.

Rodumaa kurbadel nurmedel, wäljadel,
puhuwad sügisetuulede hood.
Mäksawad, möllawad meredel
wabaks saan'd wihased laenete wood.
Kalgust tõukawad, tagasi pörtawad—jüetult.
Kuid julgust neil jattub pureda kiwa
ja uuristada pehmet kalda liitwa.
Elu, mis armuta kall ja wali —
ta sibus meil' wõitlusjeks mõdegad wõde
ja saatis meid werise tapluse-tõõle.
Ta ütles: siis wabaks saawad rahwad,
kui langewad wahwad isamaa pojad!
Kui weerewad pisarad, weerojad...
kui wiletsus pilgates hirwitab meid!..
Kuid elu on petlik. Ainult kaugele,
kui meelitades, õnne meile näitab,
siis ära ta peibab. Ta järele sõudes
ju wäskwad läed; tükir latleb —
ees aga määratud laenete mäed!
Ja mõel—see ammu ju nürtsis jäänd läes;
kuid lõppu ei olegi tõõl weel ees. —
Pisarad ilmas, tähtede filmas
särawad pimedas, kõrguse raal'.
Dis surmale sügub, suwi see tuigub
siit ära — ta pait nüüd kaugelemaal.
Ja kaugele noorus-randadel wilguwad
wiimased tuleb. Rustuwad...
Hallid mured, kurwal sügisel, muljuwad maad.
Ära karda, süda! Wõib olla, et sinagi
lewadet, ilusat, näha weel saab!?
Ja tühjusest waatawad kaebawalt puud,
tuul raputab ofjabelt koltunud lehti.
Reist kahi — kuid ilmas on palju weel muud,
keda kallina emale kaotisi tehti...
1. X. 17. Uleg. Timm.

Signalist

peame hoolt kandma, et wõimalikult warsti oma jalgabele
saaksite. See tähendab: meie peame oma tarwidusi ise
walmistama. Laewad, olguigi nad gentalsed, ei ole juhuse
wastu soomustatud. Brasiilia on wabarill, nimelt Lõuna-
Amerikas, kus tuul ruttu pöörab. Kerge waewaga wõib
meid siia nalga jätta, ja põllest metsast ei wõi meie üll-
päiniks elada. Sellepärast peame oma peatähelpanemist
maaharimise peale pöörama. Kuid põlluharimine looma-
kaswatamisega koos.

„On juba ettenähtud!“ wastas Gontarp ja nättas ni-
melirja peale. „Rahema ekspeditsiooni laewafoormaks olgu
majaloomad.“

„Wäga hea!“ naeratas lord Rusjel. „Aga mina ei
usu, et meie poiste hulgas kedagi leidub, kes põllumehets
kölbab.“

„See'ep see on!“ jattas Tubli-Benjamin ohates. „Ku-
rat läib parema meelega suure linna tänawatel, kui maal
rahulikludel põlbudel.“

„Meiril Laddon on ta selle peale mõelnud,“ ütles Gon-
tarp. „Ta annab nõu Perua ja Boliwia presidentide läest
wangilodast tühjaks osta. Seal wõime ainult põllutõõlised
wälja walida. Me'e seifame Peruaiga ühel laiusel kraabil ja
meie kiltmaa seifab samal kõrgusel kui neid Peruas haritakse.
Seft alla tuhanded meetrit ei taswa seal rohulõõrtki. Küüid
on ainult küüida, kes Perua presidentiga läbirääkimistele
astub.“

Sellejuures waatas ta lord Rusjeli poole.

„Mina!“ hüüdis see illatult. „Seameelega! Diplo-
matia asju ostan ma ajada.“

Kui siis otjustati, et lord Rusjel ühe kartpaadi peal
Amazoni jõge möõda ules Peruasse pidi minema. Reifi
wiimse osa kuni Limasse pidi ta muidugi maad möõda ära
käima. Kolm teist paati pidiid wahesjal Hefetieli walwe all
seiswa aida fissu mäele tooma.

Eigemats mureks oli kuld, mis Clewandi maos puhkas.
Walmist rahast jattus efialgjeks tarwidusjeks.

„Watame ta maha!“ andis Tubli-Benjamin nõu.

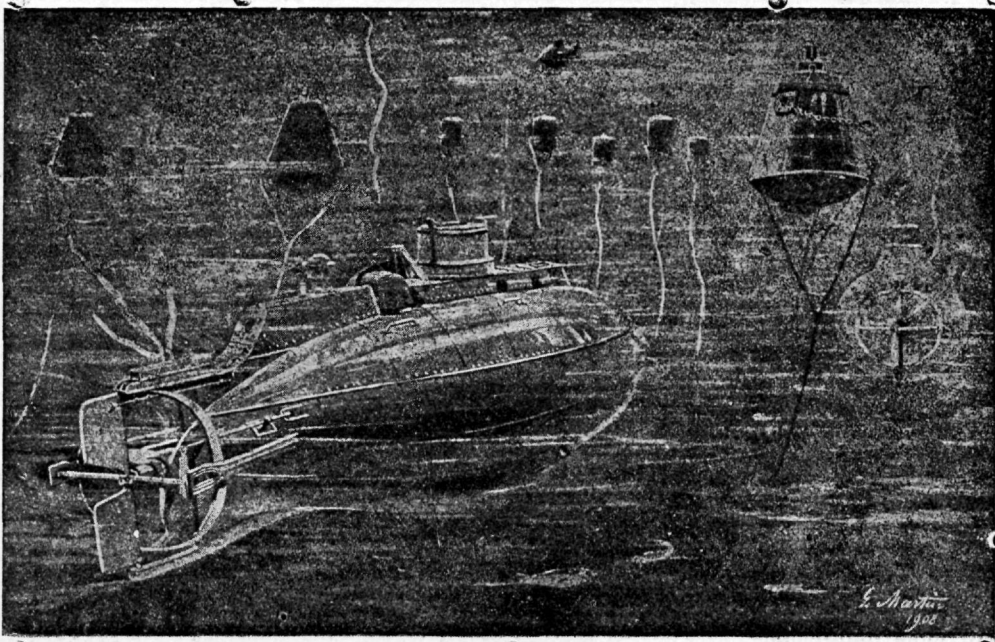
„Põisid leiawad ta ules!“ wastas lord Rusjel.

„Noh, siis laseme ta järwe põhja,“ otjustas Gontarp.
„Meie otjime 30-40 meetrit sügawa koha, õmbleme waran-
duse purjeriide sisse ja seome nõõri otja märgi, mis wee-
pinnale ulatab. Sjegi kui nad koha lätte leiawad, ei suuda
nad warandust ometi wälja tuua.“

Frih oli koha walmis asja täide saatma. Paul Müg-
gelten abil otjts ta sündsa koha wälja ja hakkas kullatoo-
mat purjeriide, nõõride ja ahelate abil meowalmis seadma.

„Edasi,“ tõneles Hang-sü-Kwang rahulikult, „näib nagu
ei oleks Meiril Laddon oma idee siipolitilist külge küllalt
järele kaalunud. Tema määrab, et meie, tema peapärjad,
afunduse walitsust wabaritilisel-kommunistilisel alusel peat-
sime asjama. Selleläbi loob ta midagi, mis nagu eesõigus-
line seifus wälja näeb. Sellest saab esimene komistusekiwi.
Kalgutindel ust inimlise headuse wõimu sisse ei aita üll-
riiki põhjendada. Niil nõuab õiglust. Ja iga eesõigus
paistab nende meelest, kel eesõigusi ei ole, karjuw ülekohtus
olewat. Selle tagajärg on aga kaswaw rahulolematust.“

„Need rahulolematad tõmmame kõigepealt laasa,“ an-
dis Gontarp nõu.

Beelune miiniwäli.

„Bravo!“ hüüdis lord Russel. „Rõige suuremad ki-
fatorid jääwad wait, kui nad kaasa peawad walitsema.“

„Wõib olla, et see efiti aitab!“ nikutas Sang-sü-Kwang.
„Aga mis siis, kui kõik tarjuwad?“

„Nad on alles pimedad ja rabas.“ õpetas Tubli-Benja-
min. „Niipea kui neil Meiril Laddoni testament teada on,
saawad nad tema headusest kiigutatud ja lajewad endid õn-
nistusets juhtida.“

„Teie olete waga mees,“ wastas Sang-sü-Kwang jahe-
dalt, „ja usute taewast.“

„Ma usun taewa sisse, mis iga inimese südames uinub,“
wastas Tubli-Benjamin. „Ma elsinud lamba südames.“

„Ja ei wõi inimest ettegi kujutada, kelle südames ainult
põrgu asub ja kes kurja ainult sellepärast teeb, et ta kurja
ülewõitmu tunneb,“ lausub Sang-sü-Kwang.

„Ei!“ ütles Tubli-Benjamin. „Kui teie üht niisugust
tunnete, siis nimetage teda, ja ma lähen teda trööstima.“
Sang-sü-Kwang waatas lohmetult maha ja waitis.

Terwe õõ wõolaski wahetpidamata nelja paadi õli-
ruumi. Fritz wõttis wahemaal neli tublit madrust, lastis
neil igalähel koti tšementi turjale wõtta ja kadus nende
seltsis kusagile lubjapuru ja sambarusude taha. Seal oli
siseläit wanasse kullalaewandusesse ja Fritz tahtis seda
laewandust järwewee eest igaks juhtumiseks kinni müürida.
Kui ta praegu midagi karta ei olnud, kuna weepind neli
meetrit allpool laewandusesuud seisis, ometi oli tarwis mõ-
lemaid juhtumisi arwesse wõtta, sest et talbad maa seesmise
pingutuse tagajärjel jälle madalasse wõisid wajuda.

Madrused tassisid materjali kohale ja Fritz töötas kui
eht müüriwõõ. Lubjakiwiraafud asendati lubjakiwiraafude
peale, wahele tulid tulekwiitid ja kittiw tšement sulatas
ühtlasi osa müüriks, mis umbes jalapaksusest laewanduse-
juu nagu plomm kinni pani.

Keegi ei elkitanud neid töö juures. Niipea kui wäli-
mine pind oli siledaks tehtud, saatis Fritz madrused laewale
ja tegi käd puhtaks. Kudas müür seest wälja nägi, sellest
ta ei küsinud. Ja loobas ei jooksnud ju ta ära. Weel tord
flitas ta tšementimüüri armastusega. See läks filmanäh-
tawalt kõwaks.

Seal kuulis ta järwelaldalt sarwe märguwilet. Tapir
oli waheljal kalda äärde jõudnud ja sinna maha lastnud.

Sema esimene komandosild oli heaks kõnetooliks ja kallatas
kallas juurele kuulajatelogule wäga sünnis.

Tubli-Benjamin oli see olnud, kes kõik kogu kutsus.
Ja nad tulid kõik, enamjagu ruttu, vähem osa pikkamisi ja
pohaselt. Isegi pikk Gordon lonkas sinna. Wiimasena tuli
Moritz Krause. Sellejuures tegi ta õige suurtsugu näo.

Sellele mehele tarwis enam järele waadata! mõttes
Fritz ja astus juft tema kõrwale wiimasesse ritta.

Antonio Machado wiibis teiste keskel ja katjus elawust
sünnitada.

Kuid seda poleks tarwis olnudki. Rõikide meel oli täis
põnewust, mis niikild dieti tuli.

Kui Gontarp Meiril Laddoni testamendiga komando-
sillale äimus, jäid kõik wait. Ja kui ta lugema hakkas, ei
julenud keegi kiigutadaagi. Ta luges iga lause Salsa keeli
ja tema kõrwal seisew lord Russel pani selle filmopilt Ing-
lise keelde ümber.

Wida laugemale Gontarp luges, seda selgemaks sai ku-
lajate oluford, milles nad wiibisid. Paljud hoidsid hinge
kinni, et ükski sõna kaduma ei läheks, mõned äigafid ta
wargfelt üle filmade, kui Meiril Laddoni sõna kuuldawale
tuli, et „kurjategijaid ei ole.“

Äinult Moritz Krause jäi külmaks. Ettelegemise lõpul
seisid ta näol isegi põlglik naeratus.

„Selles riigis,“ luges Gontarp waljuste, „walitseb ai-
nult wennaliku armastuse seadus. Selle seaduse ees on kõik
ühfugused. Keegi ei sunni teist midagi tegema wõi tege-
mata jätma, mida ta ei taha, sest kõikidel on selles waha-
duses üks siht. Ja see on inimlik õnnelikkus, kedagi ei
sunnita siia jääma, kui ta siit tahab ära minna, kuid kedagi
ei takista ta tagasi tulemast. Kuid ainult niikaua, kui ta
sinn wiibib, saab ta sinise õnnistuse osaks.“

„See tähendab,“ hüüdis lord Russel, „kes läheb, läheb
tähta taskuga. Meretalbani saab ta prii sõidu. Kes minna
tahab, teatagu!“

Kuid keegi ei teatanud ennast. Moritz Krause tõmmas
suurturud kogu ja waatas üle waikiwa logu Elewandi poole,
mille püues kallid warandused kättejaamata lauguses puhtasid.

Tarwis oli midagi teha. Seft juba homme olid kõik
need warandused läinud. Arasõitu tuli takistada. Tarwis
oli arenemisesse takistaw moment heita.

Ja kuna ta nõu otsides maha waatas, nägi ta oma

ees seiswa mehe lahtises taskus re-
wolwrit. Ja see mees oli Fritz Blashte.

Kats minutit hiljem peitus tuue
kuuliga warustatud rewolwer Mo-
ritz Krause taskus. Ettewaatlitult
waatas ta seisukohta, jai ikka otjus-
tawamaks, kuna logu ikka enam
liikumata hakkas, ja joudis wiimaks
just paadi juurde.

Seal illewal seisis Gontarp,
Tubli-Benjamin, lord Russel ja Sang-
su-Kwang reas. Eõffelt ja rahuli-
kult wotafid nad meelte rahunemist.
Waherajal jagafid madrused sedelid,
mille peale igauks oma soowid wõis
üles tähendada. See sünitas kõmu
ja kára. Minult Moritz Krause lü-
tas sedeli tagasi ja wõttis rewolwri-
pärast kõrwemine kinni.

Kui ta illewal neli meest maha
lastis, kes wõis teda wastutusele
wõtta! Siin nuhtluseeadust ei ol-
nud! Sellejuures tõuswa segaduse
ajal wõis ta Tapiri oma wõimu-
sesse saada ja siis oli Clewandi
warandus kätte saadaw. Niipea kui
elajas, kes neis inimestes uinus, werd
nägi, algas möll.

Ja nõnda ootas ta, káfi rewolwri
kõlles, parajat lastmise filmapillu.

Tubli-Benjamin puhus jälle pa-
sunat.

Silmapill jäid kóit wait ja aja-
fid kõrwad kilti.

Gontarp oli näinud, et mõned
ei teadnud, mis sedelitega teha. Mõ-
ned ei osanud ka kirjutada.

"Wõifid!" kšendas lord Russel.
"Kirjutage üles, mida soowite. Wida
enam, feda parem. Wida raha eest
tial wõib saada, muretsetakse. Teie
peate endid nagu kodus tundma.
Ja kui keegi wiit waati wiina soo-
wib, kirjutagu üles ja ta saab nad.
Urge hābenega. See ei oleks õige.
Urge Sumala eest mitte tagasihoid-
litud olge. See testab ju wāhemalt
paar nädalat, enne kui asjad sija
jõuawad. Aga kui nad ju siin on,
siis ei tohi teie testel enam ledagi
leiduda, kes rõemu pärast latte ei
karga!"

Paar filmapillu walitšes sügaw
waitus.

"Naisa!" mõirgas karuhāäl taga-
poolt ja nimelt Salsja teeli.

Ja nagu komando peale mõirgasid ja kšendasid kóit:

"Naisa! Naisa! Naisa!
Gontarp taganes pisut. Meestehull hakkas tema all
mārattema, seelord mitte wiha pärast, waid rõemu pärast.
"Naisa! Naisa! Naisa! Noori naisa!"

Sellejuures sirutasid kóit kāed üles üles ja lehwitasid
sedelisi.

Sel filmapillul kōmatas paul. Tubli-Benjamin lahmas
oma blast kinni ja wajas hāāletult põlwilt.

Gontarp kumardas ta kohale, et teda üles aidata. Sel-
lepärast jooftis teine kuul temast lahjuta üle. Kolmas kuul
lendas plisti üles taewa poole. Antonio Machado, kes li-
gidal seisis, oli Moritz Krause kāewarre üles löönud. Kolm
wiimast kuuli jäid rewolwrisse.

Ühine wihakisa lahendas tarduwuse, mis logu peal
lajus.

Fritz kargas kurjategija juurde ja kiskus tal sõjaristia
kāest āra. Kats, kolmikammend kätt lahmasid tema järele

По долгу Члена Временнаго Правительства, волею наро-
да по почину Государственной Думы возникшаго, обещаюсь и
клянусь передъ Всемогущимъ Богомъ и своею совѣстью слу-
жить вѣрокъ и правдою народу Державы Россійской, свято
охраняя его свободу и права, честь и достоинство, нена-
рушимо соблюдая во всехъ дѣйствіяхъ и распоряженіяхъ
моихъ начала гражданской свободы и гражданского равенства
и всеми, предоставленными мнѣ мѣрами подавляя всякія по-
пыткі, прямо или косвенно направленныя къ восстановленію
старога строя.

Клянусь приложить все разумнѣе мое и все мои силы
для осуществленія въ полнотѣ всехъ обязательствъ, Времен-
нымъ Правительствомъ всенародно на себя принятыхъ.

Клянусь принять все мѣры для созванія въ возможно крат-
чайшій срокъ, на основѣ всеобщаго, прямого, равнаго и
тайнаго голосованія, Учредительнаго Собранія, передать въ
руки его полноту власти, мною совмѣстно съ другими члена-
ми Правительства временно осуществляемую, и преклониться
предъ выраженной симъ Собраніемъ народномъ волею объ обра-
зѣ правленія и основныя законы Россійскаго Государ-
ства.

Въ исполненіи сей моей клятвы да поможетъ мнѣ Богъ.

Министръ Председатель Князь Мещеряковъ
Министръ внутреннихъ дѣлъ Н. Мушкетеръ
Министръ земледѣлія и сельскаго хозяйства А. Мануйловъ
Министръ юстиціи Г. Штукотинъ
Министръ финансовъ С. Юльевъ
Министръ торговли и промышленности А. Мануйловъ
Министръ просвѣщенія и народнаго просвѣщенія А. Мануйловъ
Министръ Государственнаго казначейства В. Зингеръ
Министръ Императорскаго двора А. Мануйловъ

Ujutise walitšuse ministrite ametiwande leht. 3

ja muutufid ruskateks. Moritz Krause ei oleks minutitki
elanud, kui lord Russel laewast alla oi oleks hüpanud ja
üleüldisele wihale ei oleks wastu astunud.

Fritz astus ta kõrwale.
Nii päästid nad kurjategija omaohtu kāest. Ka mad-
rused, kes mehe Tapiri peale wedafid, ei wõtnud temast just
õrnaste kinni, aga ta jäi wāhemalt elusse.

Tubli-Benjamin istus lasti peal ja lastis haawa Dr.
Erabertil kinni siduda. Kuul oli õla seest sõrmesuuruse li-
hatiki wālja rebinud.

"Ma annan talle andeks," ütles Tubli-Benjamin peh-
melt, kui Moritz Krause tema ette toodi.

"See elajas on tarwis olja tõmmata!" kšendas lord
Russel.

"Misjuguise õigusega?" kšis Moritz Krause trotskvalt.
"Siin ei ole seadust ega lohut. Keegi ei tohi teist siin mi-
dagi teelata ega kāstida. Mina nõuan, et mind filmapill
lahti lastaks!"

„Säbemata on see võrtael veel ka!“ hüüdis lord Rusjel otsetohese imestusega.

„Oksa on ta tarwis tõmmata!“ möirgas Smart-Andrew alt. „Andke ta aga siia, selle eest kanname juba meie hoolt.“ Ja sabanded ruskid sirutasid ahwardawalt ülespoole. Moritz Krause lahutas.

„Koh, koerapöeg!“ kisendas lord Rusjel. „Kas tahad veel lahti saada?“

„Eae alla!“ kästis Gontarp lihidalt.

Moritz Krause kadus Tapiri eelmise laadungiluugi taha. Lord Rusjel oli esimene, kel julgus oli läbirääkimisi veel edasi pidada.

„Sääge rahulikuts, poisid!“ hüüdis ta alla ja tegi käega rahustava liigutuse. „See pole ärewust väärt. Lastmine ja tabamine on tats ifeasja.“

Kui Tubli-Benjamin koha peale seda jälle komandofillale ilmus, käsi sidemega kaelas, muutus meeleolu. Wähesed pliiatsid tegid hoolega tööd, ja warsti wõidi sedelid kottu koguda. Kes kirjutada ei osanud, palus naabrit.

Sang-sü-Rwang oli kõite seda liitumatalt filmitseenud ja asjade arenemine awaldas tema peale mõju. Ta awalbas nõu kõnet pidada.

„Walged wennad!“ ütles ta rõhuga. „Eht küll Meirik Labdon oma testamendis walitsusest midagi ei lausu, näib minu arwates nifugune ometi tarwiline olewat, wõhemalt esiofsa. Meie, kui tema peapärjad, kelle ta oma päranduse walitsajatets määranud, oleme sellepärast otstufe jõudnud. mnda teie kestelt enestele abits wõtta. Muidugi walite teie need oma kestelt. Pidage siis nõu ja saatte tats wõi kolm meest siia üles — need olgu teie usaldusmehed, et ka meie teie usalduse wõidakime. Seft ainult siis wõib meie ettemõtte kojuda ja korda minna.“

Silmapiilk algas all walimine. See oli üllelaw. Segust paistid wälja kolm punkti, mille ümber liitumine lai oli. Sult jagunes rahwaste järele kolmets salgats — ühel faks-lased, teised inglased ja amerikkased ja kolmandas slaawlased.

Pooltundi hiljem ilmusid walitub laewale. Reed olid Sede Bahlsen, Smart-Andrew ja Mihail Sollowoi. Sede Bahlseni walimine sündis peaasjalikult Antonio Machado sõnaohtruse tagajärjel.

Seitsmepealine walitsus istus koha nõupidama ja ainult lastide peale, mis tagumise luugi ümber üles seati. Kuna ülewal soowisedeliff hakati läbi waatama, juhtis Fritz wiina- ja weiniwaatide wäljalaadimist. Esimese waadi ilmu-mist teretati hõiskamisega.

Moritz Krause pidi Minasarwiku ruumi ümber kolima.

Sema jaatuse üle ei jõudnud walitsus sihisele otstufe. Kuid Gontarpi ettepanetu peale, mis wasturääkimist ei leidnud, pidi kallalekippuja lihidalt sinna tagasi saadetama, kust ta oli tulnud. Ainult Sang-sü-Rwang tahtles selle otstufe headuse juures.

„Hoidke algus salajas!“ hoiatas ta Meirik Labdoni sõnadega.

„Meie oleme algusest juba üle jõudnud!“ otsustas lord Rusjel. „Meie wiibime juba kaset asja. Kõnelegu ta mis teab. Meie awaliktust ei karda. Ja tuleb ta tagasi, siis tõmmame ta lihtsalt otfa!“

„Redagi ei wõi tagastulemast tatistada!“ ütles Sang-sü-Rwang.

„Koh, siis tulgu ta!“ hüüdis lord Rusjel wõidetult. „Aga niipea kui ta weel lord rewolwri üles tõstab, lasen ma tema kui koera maha!“

Seega oli asi korras ja algas sedelite läbiwaatamine.

Tulid walge ette wiisakad ja wiisakujeta, jõledad ja labased soowid. Little Pipe oli häbi tunnud ja automobili weel mitte üles kirjutanud. Keegi soowis koera, teine ratsahobust, kolmas wiis puuda eht Sürgi tubakat. Jomas-tawad joogid olid wäga ihatud; kuna neid aga enamaste waatide laupa ihati, soowis keegi üheainsa pudeli wahuweini. Kuid igal sedelil seisis eesotfjas soow naise järele. Tagasthoidlikult ja jultunnult ilmus see.

Sede Bahlseni sedelil leibus ainult tats sõna: naine ja laps.

(Järgneb).

Saladusline sabakuub.

Chelland-Bradley järele -Im.

See oli kõige hirmsam filmapiilk minu elus. Rindel teadmine, et ma süüta olen, ei suutnud mulle siiski tarwilist rahu ega julgust anda täbaras seisutorras, millesse ma õnnetu juhtumise läbi olin sattunud. Ja see kõit oli sellest tulnud, et ma unustanud olin oma sabakuube laasa wõtmast, kui ma Salingstonide juurde wõersfle lätsin.

Salingstonid olid mulle täieste uned tuttanad. Selle hooaja algul olin ma täieste juhtumise wiisil nendega tut-tawaks saanud, siis mõnikord nendega meie ühise sõbra juures kottu puutunud; tats-kolm korda käisin ma nende juures sellekohase kutse peale wõersfil. Ja seekord olid nad mind jõulu pühadeks endi mõisa, mis Wellingfieldis asus, wõersfle kutsunud.

Mul oli kombeks ise oma asju kottu panna, seft ma olin ära näinud, et wastasel korral itka mõni kõige tarwilifem asi maha oli unustatud. Ja ka seekord tegin ma oma harjunud komba järele. Suhtus ju ta mõnikord, et ta mina mõne tühifema asja maha unustasin, mida aga pärast hõlbus oli teiste küllaliste käest laenata, aga seekord olin ma kõige tähtsama asja maha unustanud, ilma milleta Inglismaal kunagi lubatud ei ole pidulauda ilmuda ja mida ka teistelt raste on laenata.

Wellingfieldi jõudsin ma tella seitsme ajal peale lõ-nat. Küllaliff oli selleks ajaks juba rohkest kottu tulnud. Saalis mängiti kahe laua taga kaart. Teised küllalised wiibifid biljarditoas. Ma istusin ja ajafin Salingstoniga juttu, kui kell kõlises — märguandmine, et küllalised lõuna-föögits endi tualetti kohendaksid. Naisterahwad lätsid koha endi tubadesse, ja mõne minuti pärast tegid ka meesterahwad nende eestjuu järele. Peremees astus minu juurde ja saatis mind tuppa, mis minule oli mää-ratud.

„Alha!“ sõnas ta, nähes, et minu asjad woodi peale laiali olid laotatud. „Nad on teie asjad juba wälja wõtnud. Kõlistage, kui teil midagi tarwis läheb. Lõuna-föötk algab punkt kell kahetsa.“

Ma tänafin teda ja hakkafin ennast koha, kui ta lah-tunud oli, teise riidesse panema. Ringiwaadates leidfin ma, et woodi peal kõit asjad, peale sabakuue, wälja olid pandud. Ma waatafin ringi, kas ta eht kusagile mujale pole pandud, aga see oli asjata lootus. Siis aga astufin ma kapi juurde, awafin selle ja leidfin seal tõeske saba-tuue, mille ma enefe oma arwafin olewat.

Et lõunaföögile weel aega küllalt oli, siis ei ruttanud ma riidessepaneluga mitte nii wäga. Kui mul enam muud teha ei olnud, kui kuub selga tõmmata, astufin ma kapi juurde ja wõtsin sabakuue sealt wälja. Alles nüüd märkafin ma, et see sugugi minu sabakuub ei olnud. Ma panin ta woodi peale ja hakkafin palawikutuulise õhinaga oma sabakuube otfsima. Waatafin reisuksorwi. aga see oli tühi, seft et toapoifs kõit juba wälja wõtnud ja üles seab- nud oli. Ma pöörafin toas kõit sõna tõffises mõttes pa-hurpidi, awafin uueste kapi, waatafin ifegi tema sahtlid läbi — aga minu sabakuube polnud kusagile leida. Ratsufin meelde tulewada, kas ma tema eht koju polnud unus-tanud, aga sellest ei tulnud midagi wälja. Ja pealegi ei tahtnud ma ka tudagi uskuda, et ma nii tähtfa asja, nagu sabakuue, maha wõdsin unustanud olla. Kella waa-dates nägin ma, et see juba kahetsa oli saamas; Saling-ston oli aga mulle ju ütelnud, et lõunaföötk punkt kell kahetsa algab. Ma tahtfin juba toapoiff kõlistada, et temalt küsida, kas tema eht minu sabakuube asjade lah-ti-paktimise juures ei olnud näinud, kui kell juba kahetsa löi. Nüüd oli juba hilja järele kuulata ja otfsida, ja ma otfsu-tafin seda wõerast sabakuube selga katfuda. Peeglistse piiku heites ei suutnud ma oma rõemu tagasi hoida: saba-tuub oli itlemata ilus ja minu teha jooks just nagu loo-dud. Keegi ei wõidnud mõtte peale tulla, et see wõeras oli. Mäletan, rõdemutundele feltfis ka ifefugune ärewus

täbarast seisukorrast wäljapääsemise üle. Aga järelmõtlemiseks puudus aeg, ja ma ruttasin alla, et digets ajaks lauda jõuda. Sa lõbusas feltšonnas unustasin ma peagi, et mul mõeras sabakuub seljas oli.

Ma istusin perenaise paremal käel. Söögilauas jutustas ta mulle pahandamaft waheluhtumiseft, mis täna nende juures sündinud. Üks nende külalistest — lady Somersley — teatanud talle, et temal lastitefseft prilljantideft täht ära olla kadunud. Ta olla kindel, et ta tema taasa wõtnud, seft alles eila õhtul pakunud toatübrut talle tähte, aga ta pole seda seekord wästu wõtnud. Toatübrut pannud tähe lastitefseft tagaft, ja lady Somersley keeranud ise sealsamas oma käega selle lultu, kuna ta kuldwõtmelefe oma käewõru külge kinnitanud. Kui ta hommikul lastitefsefe awanud, leidnud ta prilljantideft tähefse sealt kadunud olewat. Tal olnud dige piinlik selleft lady Halingstonile kõneleba, aga see täht olla nii suure wäärtusega, et tal temast tõeste südameft lahju olewat. Aga kes wõis tema ära warastanud olla? Toatübrut oli tema juures juba kümme aastat teeninud, ja nii ei wõinud tema peale kahtlusekübetti langeda.

Seda jutustas lady Halingston mulle söögilauas. Ta oli dige rahutu ja pidi ikka ja ikka jälle selle mõistatuslike loo peale mõtlema, kuigi ta ennaft nii heameelega lõbus-tada oleks tahtnud. Neli filmi all teatas ta mulle, et ta salapolitseiniku olla tutsunud, kes täna õhtul siia pida-wat jõudma. Salapolitseiniku soowitanud talle tutta-wad, sellega samasugune lugu juhtunud, ja need tõenda-nud, et see mees õfte inimeste mõtteid juutwat lugeda. Lady Halingston ütles, et ta weel kellegile tema tulekust pole kõnelenud. Ta tahtwat teda meile peale idunasõõki esiteleda. Kui ta teda asjaga tutvustanud, tutjuwat ta kõit teenijad wõderastetuppa toflu.

„Ma olen kindel, et ütsti minu külalistest arwamises ei ole, et meie mõnda nende seast kahtlustada wõikime,“ lihas ta juurde, nagu minu salajase mõtte peale wastates. „Just wastuoksa, ma tahan kõiti paluda, et nad meile selle mõistatuslike loo selgitamise juures abits oleksid.“

Siis waatas ta minu peale ifejuguse weidra pilguga ja lihas juurde:

„Aga mõtlege, kui hirmus see ometi oleks, kui iftagi keegi külaliste seast tähe on warastanud ja salapolitseinif selle awalikutš teeb!“

„Ah, see oleks tõeste hirmus,“ wastasin mina, ife niifamuti selle mõtte juures tagaft lohkudes.

Et aga minu südame-tunnistust puhas oli, ja niifamuti ma teiste külalistega loo arwafin olewat. fiis unu-stafin ma lady jutustuse peagi ära.

Warsti peale seda kui külalised wõderastetuppa olid kogunud, teatas toapoisš uue külalise tulekust. Lady Halingston läks talle wästu, ja ma aimafin kõhe, et see salapolitseinif peab olema. See oli pikk, ilus noormees, tal oli meeldiw, sügaw hää ja pehme naeratus, aga kõige huwitawamad olid fiiski tema filmad, mis teift nagu läbi nägimad, filmad, mis tundmuse järele jätsid, nagu ei jääks ifksti feie mõte tema eeft warjule.

Lady Halingston tutvustas teda meile kõigile mister Halemni nime all. Lady seletas meile armsa näoga, et mr. Halemnil ifejugune anne olewat inimeste mõtteid ära lugeda ja et ta tema selleks fiia olewat palunud, et ta lady Somersley tähe kadumise lugu aitaks jelgitada. Ta lihas juurde, et meie kõit talle seejuures jõudumööda abits püüame olla. Selle peale pööras ta mr. Halemni poole ja küfif, kas ta mitte kõhe algada ei tahtwat.

„Kas ei tutvustaks teie mind lady Somersleyele?“ jõnas mr. Halemni.

Lady Halingston seifif temaga lamina ees; kõit nais-terahwad seifid sel ajal nende toolide taga. Ma ei suuda unustada seda weidrat mõju, mida see lähite laufe meie

Rikkalik kalasaat kroonuleiwalejattuks.

peale awaldas. Oli see tema hääle wõi jälle selle ime-liku pilgu, millega ta seejuures üle toa waatas, mõju — seda ma ei tea, aga terve feltšond tundis enese korraga nagu hüpnoses olewat. Lady Somersley istus sel ajal sohwa peal, aga kui lady Halingston mister Halemni tema juurde saatis, tõusis ta üles ja istus lähema tooli peale.

„Wahest olete nii lahke ja tirkeldate mulle asjalugu lähemalt?“ küfif mr. Halemni kerge kumardusega.

Lady Somersley hakkas jutustama. Mind pani imes-tama asjalugu, et lady iga sõnaga ikka enam ja enam närwilifematš muutus, nagu oleks tal raske kõhaseid sõnu leida. Ma waatafin Halemni peale; ta seifif liikumata, nagu äratardunud, paigal, ja wahtis kõige aja pörandale. Käed hoidis ta rinna peal ristis koos, ja näos ei liikunud tal mitte üks ainus närw, niikaua kui lady Somersley kõneles.

Seal jõudiski ta oma jutustusega juba lõpule. Jõue-tult langes ta iftmele tagaft, ja mulle näis, nagu oleks ta minestusefe langemas. Ja korraga tulim ma hirmsa mõtte peale, et lady Somersley ife oma prilljandid ära oli warastanud, aga ma tõrjufin pahameelega selle mõtte tagaft; lüh oli selleks liig rikas ja lugupeetud naisterah-was, et tema peale wõhematti kahtlust oleks wõinud lan-geda. Lady Halingston ruttas tema juurde, aga ta oli ennaft juba koguda juutnud.

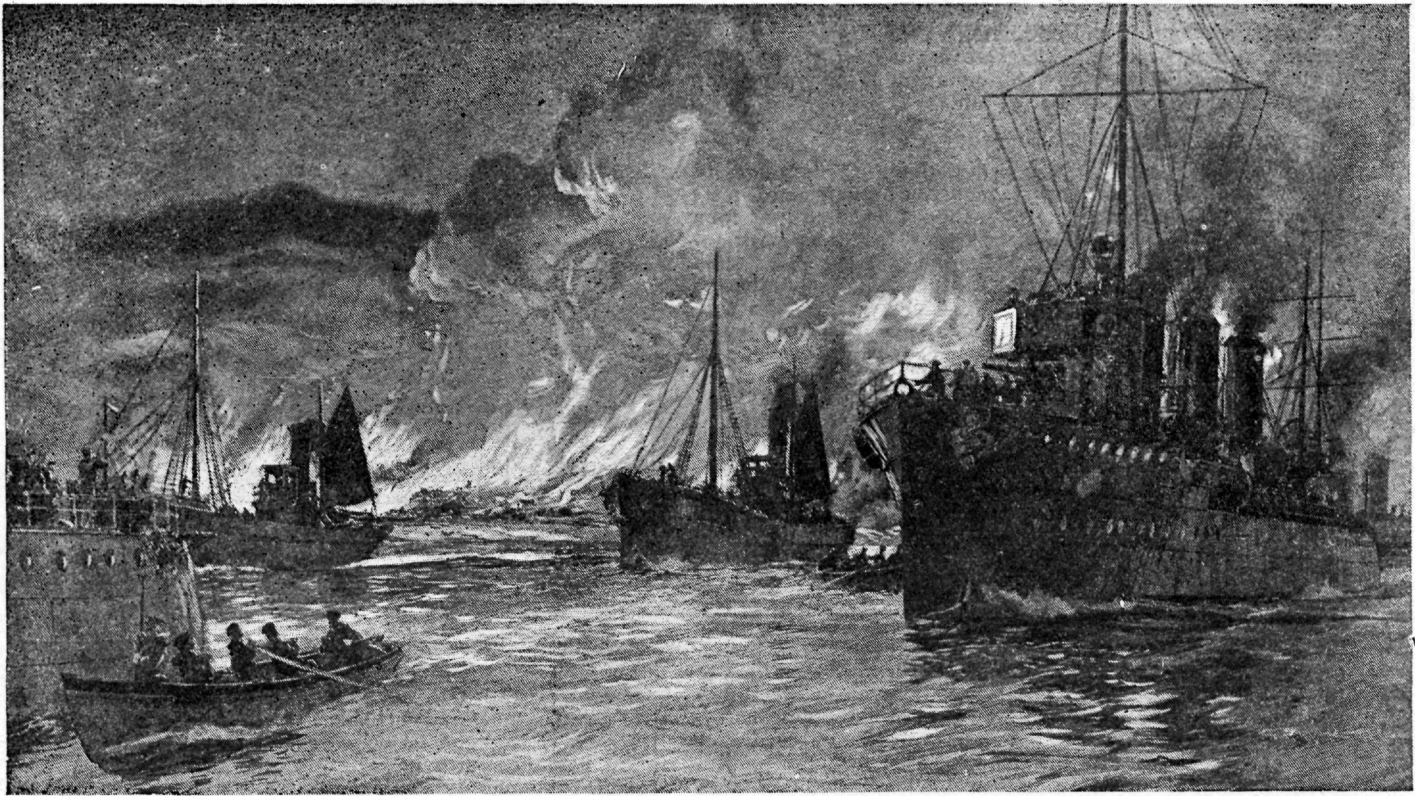
„Teate, mr. Halemni,“ jõnas ta sunnitud naeratuslega, „teie olete tõesta imelik irimene! Ma ei mäleta, et ma kunagi terwel oma eluajal niifugust kohmetu „oleksin tun-nud. Ma ei tea mitte, mis te minuga tegite, aga ma tunnen, et ma kõit oma hinge pealt ära oleksin kõnelenud, enese ifegi selles warguses süüdlaseks tunnistada oleksin wõinud.“

„Ja seda oleksite teie ka teinud, kui te tõeste süüdlane oleksite,“ wastas mister Halemni rahulikult, efimeft lorda tema peale filmi üles tõstes.

Meie wiidifime kõit hirmsas ärewuses ja tundfime, et meie peagi tabunud tähe jälgile jõuame.

„Diges nii lahke,“ pööras mr. Halemni uueste lady Somersley poole, „ja loondage kõit endi mõtled kaduma-läinud tähe peale. Ja teid, minu herrad,“ jattas ta oma rahuliku häälega, seejuures teiste külaliste poole pöörates, „palun ma niifamuti mulle abits olla, kõiti endi mõtteid sellel-ma asja peale loondabes.“

Ta heitis meie peale pita, tungiwa pilgu ja awas fiis oma käe ning waatas wäifse, ümarguse kristalli kilufese peale, mida ta nähtawaste kõige aja käes oli hoidnud.

Säwitaw tulekahju sadama laubaaitades. Pilt merelt.

Kui kaua meie niisuguses olekus wiibisime, seda ei tea ma enam ütelda. Arwan fiiski, et minutit kats-kolm — mitte rohtem. Waitust segas mister Saleymi hääl.

„Priljantidest täht,“ algas ta rahulitu häälega, „pead kinsamas toas olema.“

Raste on seda mõju kirjeldada, mida need sõnad awal-dasid. Ütsti ei julgenud ennast liigutada. Zoas walitfes hauawaitus. Ainult meie filmad joofsid rahutult ringi, et näha, misugused tunded teistes walitfewad. Täieste puhta südametunnistuse peale waatamata, tundsin ma endal üli-piinliku olewat. Ma kujutasin enesele ette, misugust hirmu pidi süüdlane tundma, kui ta tõeste meie seas wiibis. Hinge kinni pidades puurifime meie, sõna tõsises mõttes, endi filmadega selle imeliku mehe fiske. Nähtawaste aita-fime mete talle suureste kaafa, sest waewalt suutis keegi meie seast mõne muu asja, kui selle kurisaatustlise tähe peale mõelda.

„Ma näen teda,“ kõneles mr. Saleym samasuguse selge ja aeglase häälega, nagu unes, edasi. „Ma näen teda,“ kordas ta, ja meie tardusime kõik ootuses, „ma näen teda ühe siinwiibija sabatuue tastus.“

Ja alles nüüd tuli mul meelde, et mul wõeras saba-tuub seljas oli. Ja ma ei olnud ju veel kordagi tema tastutesse waadanud. Sätan lugejate hoolets seda endile ette kujutada, mis ma sel filmapilgul tundsin. Mina ise ei suuda seda kirjeldada. Weidi aja eest ätlesin ma, et enesele ette kujutaksin, mida kurjategija pidi tundma, kui ta ennast niitwõrd hädaoju kaldal tundis olewat. Ei, aga seda ei suuda ma küll mitte kirjeldada! Seda peab iie tundma ja läbi elama. Ma ei olnudki ju ise veel mitte kindel, aga ka kahtlusfestki oli juba küllalt. Muidugi ei tunnud ma enese süüdlase olewat, aga ma teadsin, et mind hõlp-taste mõne minuti pärast wõibid tunnistada. Ma tundsin, kudas hirm mul kõri nõbris ja liitmeid haltwas. Oli liig hilja midagi ette wõtta. Suba mõte üffinda, et

minu peale, kellest siamaale kõik lugu olid pidanud, ka ühels minutikski kahtlus wõib langeda, oli wäljalannata-mata. Kui mõni juuresolejatest enese süüdlase wõis tunda, siis ainult mina, sest mr. Saleymi mõju minu peale oli niisugune, et ma täitsa kindel olin, et kurisaatustline täht rahulikult, kuigi seadusewastasel wiisil, minu sabatuue tastus afus. Kudas seda seletada, et mul wõeras saba-tuub seljas oli? Ma wõtsin ainult lootuseta meeleheit-misega loota, et mul tastus tähte itkagi ei ole, ja see hirmus karitas minuist mõõda läheb.

Peale mr. Saleymi sõnu tekkinud waitus kestis wiis-tiste paar minutit, aga minule oli see terwets igawituts. Ma seisin mr. Saleymist weidi maad eemal. Riipalju kui mina tähele olin pannud, ei olnud mr. Saleym veel kordagi minu peale waadanud. Ja korraga, juft selfamal filmapilgul, mil ma juba weidi toibuma hakkasin, wistas ta kristallist munakese õhtu, püüdis tema lennu pealt o-fa-waste kinni ja pöödras siis otseteed minu poole.

„Mul on wäga kahju,“ sõnas ta meeldiwa naeratusega, nagu kõneleks kõige harilikumast asjast, „mul on wäga kahju . . . ma ufun, et te seda kõik ära seletada suudate, aga priljandist täht on teie sabatuue tagumises tastus.“

Seal see kohutaw filmapilt oligi, mida ma enesele kõige aja ette olin kujutanud! See oli üks neist õnnetu-dest juhtumistest, kus puhtasüdamlikel ülestunnistamisel seda jõudu, mida tal harilikult arwataks olewat, mitte ei olnud. Suure jõupingutuse waral suutsin ma minestust tagasi hoida. Mulle näis, et see unenägu, kohutaw wiirastus on, millest ma ennast wabastada pean katsuma.

Ma püüdsin naeruga wastata. Pärastpoole jutustati mulle, et minu naer sedawõrd loomulik olnud, et kõik pea-aegu walmis olnud ustuma, et siin naljatusega tegemist on, mille me mr. Saleymiga toime pannud. Kõige aja perenaise peale waadates, pistsin ma läe wõera sabatuue, mis mul seeford seljas oli, tastsu, ja puudutasin seal sõrme-

Sõjawangid maanteed parandamas.

dega tähte. Täht oli seal, milles ma esimesest filmapilgust peale kindel olin olnud.

Tasut ümber pöörates, hakkasin ma teda woodri küljest, kuhu ta kinni oli õmmeldud, lahti harutama. Rõdigi juuresolejate suust kostis imestusehüüe. Ma hoidsin tähte käes ega teadnud, mis nüüd peale halata. Ainult waewaga suutsin ma enese üle waltseada.

„Ma tunnen, et see seletust nõuab, mister Halingston,“ sõnasin ma naeratades ja püüdsin oma ärewust warjata. Perenaine waatas minu peale pilguga, mis ühel ajal ustmatus, tahtlust ja ehmatust avaldasid.

„On see teie täht?“ pöörasin ma lady Somersley poole ja ulatasin ehteasja tema kätte.

Lady wõttis tähe vastu, silmitses teda tähepanelikult ja wastas siis rahulikult:

„Jah, see on minu oma.“

Siis pöörasin ma perenaise poole.

„Just enne lõunasööki leidsin ma sabatuue kadunud olewat. Kui ma teda tuba mööda taga otsisin, nägin ma lapis sedasama sabatuube, mis mul praegu seljas on. Et tell just selfamal ajal tahetfa löi, ja sabatuub minu teha tarwis nagu loodud oli, siis tõmmasin ta enesele selga. Muidugi ei aimanud ma, et täht tema taskus oli.“

Teie rõhuw waitus. Keegi ei teadnud, mis ütelda.

„Teie lubaga, lady Halingston, wõtan ma tuue seljast,“ sõnasin ma wiimaks. „Meie peame ta hoolega läbi waatama.“

Mina ja Halingston hakkasime sabatuube tunnistama. Ruue juures ei olnud midagi tahtlast, ainult sisemisest taskust oli rätsepa märk wälja lõigatud, ja niiviisi oli wõimata teada saada, kelle õmmeldud ja kelle oma ta oli. Ra ilma mister Halingstoni tõenduseta oli selge, et see tema sabatuub ei olnud — ta olets ta liig lai olnud. Lady Halingston wõttis raamatu, millesse üles oli tähendatud, misfugone tuba kellegi külalise tarwis oli määratud, et teenrid kõil sellekohaselt ette wõisid walmistada. Selgus, et minule määratud toas wiimase nelja tuu jooksul teegi elanud ei olnud.

Et asjaloo selgitamiseks kõil teha, mis wõimalik, palusin ma teenrit kutsuma, kes minu asjad lahti oli wõtnud.

Lady Halingston tõlistas, ja mõne minuti pärast astus ilus, sale teener sisse.

„Teie wõtsite minu asjad lahti ja panite nad wälja?“ küsisin mina.

„Jah, sir,“ wastas ta.

„Kas te juhtusite seejuures minu sabatuube nägema wõi mitte?“

„Palun wabandust, sir. Ma tahtsin teile sellest lohe teatada, aga just selfamal filmapilgul kutsuti mind ära,“ wastas teener minu kõige suuremaks rõdemuks. „Kui ma teie asjad lahti olin wõtnud, märkasin ma lohe, et teie sabatuue maha olite unustanud.“

Ma tundsin, et minu süütaus selguma hakkas. Edasi seletas teener, et ta lakis rippuwaft sabatuuesti wähematti ei teadnud. Et selgusele jõuda, kas ehl leegi minu sabatuue ümber polnud wahetanud, telefoneerisin ma oma korterisse Londoni ja küsisin teenrilt järele, kas minu mõlemad sabatuued koju on jäänud. Mõne minuti pärast tuli wastus, et mõlemad kuued todus olewat.

Kõige selle aja feisis mister Saleym rahulikult eemal, ilma et leegi temast suuremat wälja olets teinud. Kui aga selguma hakkas, et mina warguses süüdlane ei ole, kuna ma pealegi alles tella feitsime ajal õhtul kohale olin jõudnud, kuna wargus juba hommikul awalituls oli tulnud, siis pöörasid kõil oma tähepanelu jälle tema peale. Ja tõeste oli see, mis ta teinud, imestust ärataw. Kõil külwasid tema õnnepoowidega, küsimiste ja pärimistega üle. Mulle puutus filma, et ta õige tagasihoidlitult wastas.

„Ma ütlesin ju, et te selle loo ära suudate seletada, kas pole tõsi?“ küsis ta, minu poole pöörates, oma muutmata naeratufega.

„Jah,“ wastasin mina ja tuln sealfamas mõtte peale, et ta warguselooga hästi tuttaw peab olema. „Kas te tõeste teadsite, et see minu sabatuub ei ole ja et mina warguses süüta olen?“ küsisin ma.

„Ah!“ hakkas ta naerma ja pööras perenaise poole. „Sellest, mis ma teinud, on wististe küllalt, lady Halingston? Ma leidfin ju prihjanid üles, ja enam pole mul fiin wististe enam midagi tebal!“

Waenlastootamas.

„Muidugi, muidugi, meie oleme teie vastu südamest tänulikul,“ sõnas lady Halingston, „mina ja minu mees ei leia sõnu, et teile oma tänulikkust avaldada, aga fiiski... ma sooviksin heameelega teada saada, kuidas priislandid selle sabatuue taskusse sattusid ja kelle tuub see üleüldse on.“

Mr. Saleym waitis filmapilt aega. Meie tahtsime kõit kuni viimiseni tema käest selle mõistatuslike loo seletust kuulda.

„Mul on väga kahju, lady Halingston,“ sõnas Saleym viimaks taha, „aga ma ei või teile enam midagi ütelda.“

Kõit meie pealekäimine jäi asjatatuks. Wiisatal ja rahulikul toonil andis ta meile aimata, et kõit waevanägemine tema kallal asjata on. Neil ei jäänud muud üle, kui waitides hooma pead murda küsimuse kallal, kas ta tõeste enam muud teha ei suuda või ta ehk kurjategijat koguni tunneb ja teda ainult suuremeelsuse pärast omateada peab. Ja lõppude-lõputks olid ta priislandid juba leitud. Ja kas ei olnud sellest küllalt, nagu ta ise ütles?

Mõni minut hiljem jätkis ta meiega jumalaga, et Londoni rongi peale rutata.

Selle mõistatuslike sabatuue saladus on meie aga tänapäevani saladuselt jäänud.

Põrgutõld.

Wal. Fr. järele -lm.

1. peatükk.

Need olid ärewad päevad, millest ma kõnelema ei oles hakanud, kui mitte sündmus, mis minu jutustuse a nels mõetud. neil üleüldise meeleheitmise ja lohutawate eelaimduste päewil poleks juhtunud.

Ma mäletan, et kella poole seitseme ajal uulitsale astusin. Oli pimedaks minemas. Sihe udu hilis aegamisi edasi, „Roheluste uulitsa“ hiiglamajade warjulogudega toltu sulates. See uulits tuletas muinasjutulist wana-aja elukat meelde, ja oli lohutaw ning saladusline.

Pool taewast järas hiigla tulekuma läes: pöles kuning-lik loss, mis weel eelmisel päewal määsawate wägede poolt põlema oli süüdatud. Kufagil mulle dige lähedal tiksumid kuulipildujad, rakkafasid majade atnaid wärisema panewad suurüklide kogupaugud, ja „Terrori platfilit“ kostis minu kõrwu lohutaw rahwahulga mõirgamine.

See oli haruldane õhtu.

Kodanikud, teda hirm waldanud, tungisid kas uudis-

himust või wihast tagadhutatult tihedas wõolus pealinna südame poole, seejuures weidralt kurjatuulutawoid tarjatusti ja tisa udusse pildudes. Majade pimedad atnad kõnelesid surmasti, mille wari linna kohal heljus. Jookswate inimeste wood haarasid minu, nagu laastutefe kaasa ja kandfid edasi, teadmatusle wastu. Ja ma hakkasin jooksuma, tuninga palgaliste poolt tapetud wabadusewõitlejate furnutehade otsa komistades. Meie paremate meeste walust ja surmaeelsest oigetest tuli meie wabadus ilmale.

See oli kurjatuulutaw õhtu, ja mul on raske teda meelde tuletada.

2. peatükk.

Inimestewoolust „Terrori-platfile“ wä'ja heidetud, nägin ma segaselt peade merd, mis tihedas udus tõstus. Kümnetetuhandete äritatud hääle lohutaw kõmin tajas, lord kõnenedes, lord alanedes, raskes ja niiskes õhus. Laternad ei põlenud. Rest-elektrijaamas, mis kogu linna elektriga warustas, olid tööksid töö seisma jätunud ja määsuga ühinenud, millega sõjawäed algust teinud. Minult mõnes üffitus paigas, kõrgel rahwahulga kohal, leegitsfid tõrwikud. Ruid nende walgus ei suutnud udu ega pimedust loutada. Silmanägemist pingutades nägin ma inimefe kogu, Otto XI ausamba otsa roninud.

Kui see inimene wiimaks hiigla brongisist hobuse laia selja peal, ratsaniku kõrwal, istet oli mõtnud, palus ta ainult käelikutuste waral waitida ja algas:

„Seltsimehed! Meie töö ei ole weel lõpetatud: troonilt lahkunud timutas andub hirmsat kätetatumise plaani. Tema pool seisab osa politseid ja insener Kool, kes oma hirmsate ülesleidustega niipaljude aastate jooksul wera- jaanulist sõja- ja hirmumumalat teeninud. Seltsimehed, ma olen teada saanud, et ta imeliku masina on ehitanud, mille wastu elaw inimesejõud ja kõit praeguse-aja tehnika imed jõuetud on. Praegu jain ma teate, et see masin, see põrgutõld alewite uulitsaid mööda ringi kihutab, inimesi enefe alla mattes ja neid surmates.“

Sellepärast kutsun teid üles rahu ja wabadust alal hoidma, millea rewolutsioni kadu möödapääfemata on.“

Brongisist hobusefelas istuw inimene waitis. Waitis ta mitmetuhandeline rahwahulk. Ja mäletan, et mul hirmu pärast südametegewus seisma jäi.

Ei tea ütelda, kui kaua see hirmus waitus kestis. Korraga kõlas läänepoolt Chambaure uulitsat, lühike, nagu benfiinplahwatus, mitmehääleline tarjatus. Selle järele algas tungimine ja surumine, wägew ja tagasihoidmata, hulgalise hirmu kihwtist läbi-imbunud tungimine. Uueste wägewast inimestewoolust kaasa kistud, heitsin ma rutulise pilgu Chambaure uulitsa poole ja nägin musta kogu, mis wäpematolt me majakorra kõrgune ja oma kümme-kästeifskümmend silda pikk oli. Waljult puhkides ja läbilõ-tawalt huludes tegi ta omale elawa inimeste-hulga seas teed, furnutehasti ja haawatuid maha jättes, hirmu- ja meeletufekisast ning surmaeelsest oigetest saadetud.

Inimestewool heitis minu ausamba marmorist-aluse peale ja ma lootasin filmapilguks meelemärkluse.

Kui ma filmad awasin, nägin ma, et plats tühi oli, kui mitte furnutehasti arwesse mõtta, kuna ausamba lähedal hiiglasuur, lastitaoline masin seisis. Üleni pakfust terasest, oli ta oma alumises osas nägemata rataste juures kõwerate hiigla-nugadega warustatud, mis, liikumise ajal ringi läies. tiheda inimestehuga seas jahwatafid nagu totletimafin.

Uusamba warju fiasse kadudes, waatlesin ma hirmuga insener Kooli põrgulist ülesleidust.

Korraga tungis terasest-imeeluka alumisest osast sinakas-walge suitsujuga wä'ja, ja masin liitus puhkides ja fiftjedes, nagu uputusje-eelne hiigla-elukas, paigast, jäi aga peagi jällegi seisma. Sees — terasfainte taga tekkis segadus. Jällegi sinakas-walge suitsujuga, raske, wägew moortorite pörin.

Seekord aga ei liikunud masin mitte paigastki.

Ma jain aru:

Tema mehanismus ei olnud hiigla-tööd wälja tanna-tanud ja oli rikke läinud.

Ühtlasi kuulufid igast küljest pavgud, ja rahwaulgad tormasid, wõiduhüüetega õhku täites, plaifile — inshener Kooki hirmsa masina juure tohtu.

Nii leidis reakttsioni wiimane, kõige hirmsam katse otsa

Jumalast antud.

Armas Marie!

Eila wiimats sain Sinu kirja ja rdemustasin südamest. Nii hea meel on, kui wahest wanadest tuttawatest kuulda saad, isääranis maalt...

Sa ei usu, tudas meil suu wett jooksis Sinu kirjelbust teie sõnnaegadest, küpselt leiwast, moosidest ja kaladest lugedes. Päris tade meel tuleb, kuuldes, et teil seal sooja piima, wõio ja liha niipalju wõtta on kui süda himustab, kuna meil linnas seda peaaegu ainult weel miljonärid saada wõiwad.

Meie kõik kuulatafime, hinge kinni pidades, ja kui kiri lõpul oli, pigistafime silmadki mõnests filmapilguks kinni, teie kuldset elu ette kujutades seal pudrumägede ja piima-järwede festel.

Sa palud mind pikemalt endi elust kirjutada...

Katsun seda teha...

Kõigepealt pean tähendama, et meie nüüd kõik hommi-kust õhtuni töötame.

Witte just riigitaitfets, nagu seda lord Wenemaal ta-heti fiske seada, aga lihtsalt igapäwase leiwa muretsemiseks...

Jah, nimelt leiba, selle sõna otsetohesest mõttes...

Ufi seisab, näed Sa, selles, et meie tihetiüstemiga tun-didetaupa jabas peab seisama, enne kui tüütefe toidupoliit-fätte saad...

Nii, näitufets, kui mina leiwasjabas seijan, fiis seisab mees lihasjabas, karilite denaturati jabas ja Elfate piima-jabas. Sest meil fiin muud ei ole kui jabad ja jabad, kas wõi werstapittufjed.

Hirmus on see seisuford, armas Marie, ja meie olime juba nii ära tüdinunud ja meelt heitmas, kui äkki Sumal meile ootamata rdemustufe saatis.

Nagu Sa juba tead, sündis meil juulikuul Liiifile, ja sellest ajast saadit oleme kõige õnnelikumad inimesed maa peal.

Ura imesta ühti, jee ei ole mitte puhta wanemate rdem, waid ta meie majandufele ja kõhufüsimufele tõi ta suurt kasu, nii fiis päris praktikalise wäärtufega.

Wõidista nüüd ije, nüüd me teeme nii: tõusen hommiku kell 7 üles, wõtan poolunife Liiifefele, mähin ta waiba fiske ja ruttan leiwasjabasje.

Saba juurde jõudes, näpistan Liiifilest pehmest lõhast, ja ta hakkab, loomulikult, kõigest wäest karjuma.

Ja meie rahwal ei ole süda, Jumal tänatud, weel pä-ris kiwits muutuunud.

Kuulewad, et wäike laps haledaste nutab, ja lasewad mu ilma järjekorda ootamata poodi.

„Eaf lähed... tal haige laps...“

Olen leiwa kätte saanud, tõitan toju tagasi, annan Lii-fifefele mehele, ja jee teeb sellefama kombinatfioni liha- eht petrooleumifabab läbi.

Siis lähed Karilite temaga piima järele ja Elfate figu-rifabasje. Kõik neid häid asju saame Liiifefele tõttu ilma järjekorrata. Kuid jee ei ole weel tõi: ühtlasi on meil wõimalik endi kallist lapufest sellefamats otstarbeks endi naabrife laenata, kes selle eest meile 50 rubla kuus matfjab.

Näed nüüd ije, armas Marie, kui huwitaw ja ebaha-rilik meie elu on, nii et ifegi rinnalapjed selles juba nii tahtfjat oja etendawad ja wanemaid toita aitawad.

Palju terwist ja jään kirja ootama

Sinu Anni.

Elagu wabadus.

Kui teie, lugeja, waewats wõtakfite katset teha, fiis näekfite ära, et mul õigus on, kui kinnitan, et inimesed

„Kõigist on puudus: riitesti, toidust, meestest! Isääraniis raskete saan ma wiimase puudufe all kannatada!“

mitmesugufel ajal ka mitmesugu pilguga ühe ja sellefama sündmufe peale waatawad.

Wõtame näitufeks kas wõi rewolutfioni!

Eks ole ilus asi: wabariif, wabadus, wennafus jne., päris paradis, ehk ju!

Waataate aga lähemalt, näete tohe, et igailks omawilifi rdemustab:

Waat seal gümnaafiumi õpilane, 14-aastane:

„Suks, meil õnne kui tõrwa. — Et tea paremat tahtagi. Spetus koolis seisab nädalate wiifi. Prantsufe teele õpeta-jale awaldafime umbufaldust, inspektorit pilbustime paberi-kuulidega... Tahtis küll Landmanni lahels tunnits kinni jätta, aga meie panime streigi toime, tohe jäi tümats ja andis alla.“

„Mis sa tühja hüppad, Saks, ega meilgi halwemine läinud... Bealegi astufin ma weel miilitfionäriks... Tore plaan!... Direktori kõõgitüdruku ajan igapäw leiwasjaba kõigewiimasesje otsa, et wanamehel ka lõunetski leiba ei ole... See on talle paras, pangu mulle weel halwad numrid.“

„Ja, ha, ha!“

Neiute aga jälle jutustab sõbrannafe:

„Ma, Silde, olen hirmus rdemus, et meil rewolutfion oli. Sa ei usu, kui lõbusalt aega mööda saatsime... Kol-mel päewal ei saanud automobilit pealt mahagti, ja itka sõjamäelastega... Riifugufed armsad teised ja kõik aina punaste lintidega...“

„Mul läks weel toredamine. Madrufed tõstfid tohe kätte peale ja kandfid... Wõtle ometi!... Mina küfin „tuhu!... mis jaoks?“ Remad aga ittlewad: „Olge üfina rahul — teie olete meie kontributifion...“

„Roh, ja, annetfionif ja koalitifionif, mis sel õhtul weel oli... Jowastaw!“

Auahned plaanid.

„Ja kas ma sulle ei ütelnud: jää Saaremaale. Näe, nüüd oleksimegi „laksad“ olnud!”

Kortfunud riietes isand:

„Lore, kurat võtku, seesama revolutsioon... Tubli tükk... Kuldsed ajad... Ei kardavoi, ei kalotti... Millitsionär wana tuttav, seltsis istusime...

Lastuwardus, sellest ei hooli lesti, ja kui wberas korteris ta läte peats saama, ega seegi tea kui hirmus asi pole. Njad rinna ette ja ütled, tähtsat nägu tehes:

„Kes teie, dieti ütelda, olete? Korteri peremees? ... waga rdemustaw... mina aga olen anarhistide-kommunistide erakonna sekretär ja olupeerin teie korteri, maksa ühti hüpata, muidu saate weel... Katsju, et kaod... Mis? Hdbe-paberitoos jäi laua peale? Pole wiga, mina olen ta suitsetaja!...“

Ruid kõigist kõige rdemsamad on autojuhgid ja woorimehed.

Risu sõitja läest kui palju süda himustab, talistust ei ole... Ja aja alla kui palju tahes ja teda tahes, kah ei ole talistust... „Elagu wabadus!“

Rõiapriilid.

I peatükk.

Juhatus see, mu herrad, nii, et ma uulitsal wanad priilid leidfin. Rumerad ja imelitud niisugused, aga panin tassets nina peale... ja äkki leidfin, et ma elan aastal 2739 peale Kr. s. Suwitaw, mis? Oli üks palawamateft

juulituu päewadest, kui elawhõbe kõigis traadiklaasides selles seisuforras wiibis, mida nii trehwarait „kümmamite punktiks“ nimetatatse. Kõit maapealsed olewused higistafid ja higi muutus filmapill jäätristallidets. Sel imeilusal päewal lähinesid mitu automobil-saani Tallinna waremetele. Esimesest kargas suur õpetlane Jaanius Westimägius wälja, teistest saltiond inimest langide, kirweste, labidatega. Warsti tees waremotel tibe töö.

Wäsimata Westimägius jooksis ühest kohast teise, siin kuumuse käes nõrkejaid töölist waimustades, seal asjalikka juhatusi andes.

II peatükk.

Peale kolmetunnilist tublit tööd tuli Westimägiusele päris ootamata Tallinna raehoonde torn prügi seest nähtawale. Weel kolm tundi ja Westimägius rändas mööda raektoja ruumisti, mis kõitfugu paberisti täis.

Enamaste oli neil pealtkirjats: „ringtiri“ ja „funduslit määrus.“

„Waat' kus wäsimata rahwas!“ mõtles Westimägius endamisi: „nii määratu suured wirnad paberisti täis kirjutanud!“

Õhtuks sattufid Westimägiuse läte kallid dokumendid, mis toitlustusimust wanaaegses Tallinnas kujutafid. Nendega tahtis fuur õpetlane lähemas tulewitus oma pealtkuulajaid „Wanawara armastajate seltsis“ tutvustada.

III peatükk.

„Wanawara armastajate“ saal oli pealtkuulajaid sedawõrd tungiu täis, et wiibimata tuli „rutulise abi“ töid tutsuda minestanute eemale toimetamisets.

Peaagu kõit tähtsamad õpetlased olid ilmunud.

Witmaks ilmus Westimägius.

„Derrad,“ algas ta, „minu tänase ettetande siuts on — wana Tallinn ja tema toitluse süstem 1917. aastal. Sissejuhatusets pean siiski tähendama, et mõned leitud dokumendid minugi meelest weidrad paistamad olema (hääled pealtkuulajate seas: kuulge, kuulge!). Nii näituseks matknud kartulid sel ajal rubla toop...“

„Sa on peast segasets läinud!“ hüüdis keegi isand.

„Meie ei ole mitte sellets siia tulnud, et lollust pealtkuulata!“ toetas teda teine.

„... Ruid, herrad, see on teoasi! Wõit näituseks matknud sel ajal ligi 5 rubla nael, liha aga...“

Ruid siin kargasid „wanawara armastajad“ põlastades oma toolidelt ja lahtufid, waljuste sinates. Saalift.

Weerandtundi hiljem wiidi imestanud Westimägius waimuhagetete majasse. Str.

Sünnipäew.

Raer läbi pisarate.

1. peatükk.

Täna õhtul saan ma täpipealt nelikümmeend wiis aastat wanaas... Nelikümmeend wiis aastat?!

Sommikul, kui teenistusesse lätsin, küfis naine hauataguse häälega:

„Riialisti kutsud?“

„Peats küll kutsuma, Roosike... Iga aasta oleme kutsunud, ja nüüd äkki ei kutsu... Nii halb, tead...“

Naine waitis tõsiselt. Oh, seda waitimist! Sa ütled palju rohkem kui sõnad.

Jõudis läte õhtu — niisugune lõbus endistel aastatel, nüüd aga... Aga ma ei hakka ette töötama.

Ilmusid, nagu harilikult, Raewand Laaksa ja ämmaemand Rosette, kes tuttawa arsti laudu alati piirritust jai ja piduetele ialgi ilma pooletoobita ei tulnud.

Laua ärde istudes, walbas kõiti äkki arusaamata lohmetus.

Ma heitsin pilgu ja nägin, et laua peal seifid tühjad waagnad ja talbretud ning korrapäraselt asendatud noad, laholid, lusitad.

Rohutawusest lahwatades ja häbist punastades, olin ma walmis juba naise läest seletust pärima, kuid tema jõudis minust ette ja algas, magushapu nagu tehes:

"Herrad, palun, ärge laske endid sundida, tehke, nagu oleksite kodus. Kõik mis laua peal, peab jõudud saama, järele ei pea midagi jääma. Soowitan, waat', seda praetud ane. Mafjab kõigest katsjada wiiskümmend rubla. Olge nii lahked, laske hea maitsta."

Külalised limpsasid keeli ja puurisid pilgud tähendatud waagnasse: oh häda, see oli tühi.

Rõrgameelse hirmotomiseega, millest klaasid laual klirisesid, jattasid ma naise kõnet:

"Noh, mis ootate, herrad ja prouad. Noad-lahwlib kätte ja tööle, anepraad wõib warsti külmaks jääda. Tehke, nagu oleksite kodu."

2. peatükk.

Juba mõnda aega märklasin ma, et Selma minu wastu külmaks jääb.

Mis lugu see on? Nagu enne-maltki, wõib olla weel suuremgi waimustusega lugemin ma temale "Momendi" ja "Siuru" luulesünnitust ette, kuid, oh häda, need ei suutnud enam minu armsama südant liigutada.

Kord küsis ta:

"Jatoh, armastad ja mind wäga?"

"Meesetult!"

"Ja oled walmis kõik minule tegema, kui sind palun?"

"Tulest, weest ja wafstorudest lähen läbi, kallim!"

"Wäga ilus—sits muretse mulle nael suhkurt..."

Ma lahwatasin. Niisugust wägi-tegu poleks ifegi Hertules teinud, kuid armastus, ustuge, paneb ime-tegusi tegema, ja kirbetuhinas tormasin ma suhkurt otsima.

Oh häda, Daani wetest läbi-pääsemine oleks Inglise sõjalaewas-tikul tõeste kergem kui minul naela suhkru leidmine.

Lühidalt öeldud, ma ei leidnud seda...

Ja pühkisin armsamast suu puhtaks.

3. peatükk.

Miilitza protokolidest.

Õhjel wastu 17. oktobrit largas kolmandama torra alnast Piisa Kooremägi, 32. a. wana, alla. Raabrite seletuste järele olla ta leiwasabast seismisest ja alatoitluse tagajärjel juba mõnda aega waimusegaduse märklisi awaldanud.

"Rohutaw kuritegu traagialise järelmänguga tuli Jänefe põikulitjas ette. 16. sept. kell 6 õhtul kuulsid maja nr. 45 elanikud meeleheitlikku kisa. Uulitjale joostes, nägid nad, kudas keegi tundmata ihirietes ja pruuni kaabuga mees, rõhkiwat paarikümne naelast pörstast kaenlas hoides, pörsta omaniku Marie Piipsoni kallale tungimisi tagasi lüües, põgenema pääses. Onnetu naisterahwas läks peast segafeks."

Meie Maa järgmine (167.) sõnanummer ilmub 28. oktobril.

"Sm! Ma... ma... ei teadnud aimatagi, preili Klara, et teil nii suurepärase „eelparlament“ on."

Wene külas. *)

Taluomanit Iwan Golopuus endisest Näljarotti, niidistest Raswa-ane külast, istus oma talu trepi peal ja luges kortsunud ja lõhki ajalehte, mis koolidpetaja temale pihku pistnud.

Ümberringi seisid omakilla mehed ja kuulatasid sügawas mõttes, murelikult ja waitfelt.

Golopuus luges:

"Mõnes linnas algas juba nälg."

Talumees Semenjuk ohlas:

"Nälgiwad, tähendab, eks?"

Naine Barussa hallas nutma:

"Waejed, waejed! Kiwid juba süüa ei sünni!"

"Kuulake, kuradid, ebas, kui haledaste kirjutawad:

"Oma kondise läe sirutab ta rahwa ja sõjawäe järele."

"Kes?"

"Tema, nälg!"

"Käe?"

"Aga mis ja arwad: jala? Sirutab ja asi nudi. Seit et juurdewedu ei ole... Talupojad ei too wiija müügilile."

*) Ega ometi Eesti külas?! E. t.

„Preili, ma rekviereerin teid ühelt tunnikeseks! Näüd võib igaüks rekviereerida, mis temale meeldib, ja teie meeldite mulle!“

Ümberringi tõusis häältedomin:

„Sull jah, aga wiljafaat oli tänawu tubli.“

„Minult kasu ei ole müümisest. Ma müün wilja ära, aga siiski ei ole kuskilt saada. Ka tallanahka ei ole. Tubalat ammugi. Nõnda oleksin ma siis wiljast lahti ja ta kaupa ei ole! Mis?“

„Oigus, wiljamüügist ei ole mistit tulu.“

„Oe, oe, Iwan!“

„Oe edasi!“

„Wäga südantliigutawalt kirjutawad. „Pääsike ometi näüüb wabadus. Pääsike isamaa. Pääsike maa ja wabadus.“ Pealkuuljate salka tekkis äkki elawuselaine.

„Kuuled, maast kirjutawad.“

„Kas antakse?“

„Ei tea, on öeldud „maad ja wabadust“ pääsike! Aga tudas teba päästa?“

Kooliõpetaja hüüdis libedalt:

„Wilja andke teie!“

Talupojad hakkasid naerma.

„Kes siis wabadusel suud on näinud? Mis jaoks talle leiba?“

„Meeli segab ta, wennad, oe edasi, Iwan!“

„Edasi on wäga kurwalt. Andke wilja. Kiirendage tema juurdewedu. Urge wiimitage.“

Talupoegadel tulid ifegi pisarad filmi.

„Sästi kirjutatud. Säledalt ja õiglaselt...“

„Õtse süda walutab.“
„Ets näüüb lähe linnas mäsjud lahti?“

„Usna lihtsalt.“

Kui aga kooliõpetaja aralt küsis:
„Noh, tudas siis, wennad, annate wilja? Weate raudteele? Teil ju jalmed laeni täis, eks?“

Wastas üks talupoeg:

„Ega see sinu wili pole, sina ole wait...“

Teine toetas:

„Sina ära oma nina igalepoole topt.“

„Dige mul burshui wäljas! Ei wii, las' mädaneb salwedes...“

„Teie, nii siis, boitoteerite linna?“ küsis kooliõpetaja.

Salgas kaswas ärewus:

„Sina, Pafnuti, wostutad weel felle sõna pärast wolikogu ees.“

„Ah, mis temaga rääkida! Anna talle tukla!“ soovitas sepp Toomas.

„Aga wäga lihtsalt. Seda sõna peab ta weel mäletama.“

Kooliõpetaja lahwas, pööras siis uueste meeste poole:

„Seltsimehed! Mõtelge ometi, mis te teete? Jahu tagawarad on otsas. Wilja hoiate enesele.“

„Tõmma talle, Grishka, mööda kõrwu, et burshuide eest ei mõtleks jeista.“

Andis! Andsid ka teised.

Kuni kooliõpetaja üleni werine oli.

„Wili on meile, aga mitte teie jaoks!“

Ja kui kooliõpetaja minema lonkas, istusid uueste läwele ja hakkasid lugema:

„Urta üles, ja wägew Wene põluharija. Näita, mis jõuad. Toida nälginud sõjameest, anna linnarahwale leiba!..“

Naised nutsid liigutuse pärast.

Ifegi Iwan, tarl mees, lasi lehe langeda ja ütles:

„Ei suuda enam lugeda, liiga südantliigutawalt kirjutawad. Ja nii hale meel on nende nälgivate pärast...“

Ja rahulikult läksid talupojad oma kodusi mööda laialil Piits.

Rahetümne aastajaja aabits.

(Järg.)

A u t — on see, millest kolme aasta jooksul hiiglasummad on wälja lastud.

A r m a s t u s — weniwad warjud õppimeduses.

A d w o l a t — „puhta peale“ lastud subjekt, demokraatlikes ilmawaates.

R o o s o l e t — ainute koht, kus pealkuulajate ees „kistuda“ wõib.

S o l l u s — ühe nõrk-külg, mille abil teine „äri“ ajab.

M a g u s — mida ainult sõrmede lakkumise waral wõib weel meelde tuletada.

M a i s t e r a h w a s — tül õnne- ehk kihwtikarikaft.

M e i u — üks hiigaw punkt, mille poole Lindanija „tib-lad“ hoolega filitwad.

R a h u — iseeneest mõista siis, kui sõjale lõpp tehafe.

Soldat — tüll liha, finelisse keeratud.
Streik — ajutine, lühiliseajaline, wabatahtlik nälgimine.
Sõda — mõne isiku suurusehullustus, millele suured hul-
gad on sunnitud „operatsioonisi“ tegema.
Surm — puusärgi tegijate sissetuleku allikas.
Sõrmus — ainukene laialt pruugitav „piinariist“ XX
aastafajal.
Sants — keeratamise-hullustus, meie wendade puusärgi
kaante peal.
Suwi — koltujooksnud inimeste summ.
Sobune — olewus, kes enese wargaid wabatahtlikult
eemale toimetab.
Beri — tuletat aegu meelde, kus kõige suurema südamet-
rahuga „kätki“ wõtsid maitsta.
Wiin — laialt tarwitusel „pealuu palsami“ ehk „kahe-
kondiga konjaki“ nime all.
Särgneb — tera mõtet, nagu keegi mõtleks edasi jatkata
Bravo August.

Ministrite kriitika.

„... Nüüd on mul kawaleriks minister!“
„Ammu juba?“
„Kolm päewa!“
„Ja ta ei ole seni veel ametist lahkunud?“

Armas Mats!

Äsi läheb ilka hullemaks. Sa tegid mulle kohuselt
korterit otsida — sinu tahtmine on jumalik, ja soow iga
ristiinimese kohane, aga waata, wennas, Tallinnas — ja
meie aastafajal — wõta lord „Päewaleht“ kätte ja Sa näed,
kui suuri summasi raha, puudabewiisi suhkur ja petroleumi
pakutakse, wägise pakutakse, kui aga ulualust saaks! Nüüd
on üks nupumees koguni omad wiimased saapatallad („Päe-
waleht“ nr. 217) „Päewalehes“ kaalu peale pannud, et, ehk
õnnistab — aga wõta näpust, korteri üürija muigab ja
ootab rahulikult, kuni ta saapad ühes pakub. Kõik on tegu!
Mis ja arwad sellepärast, kui ma sa r n a s e kuulutuse
lehte panen:

Noorepoolne wanapois

töötab seda nugisfilma* (olgu wõi punaste juustega)
naiseks wõtta, kes kaasawarana korteri kaasa toob.
Ja mitte karwawäärt rohlem juttu teha, muuist maa-
pealest mammunast. Ehk see mõjub! Raha küll ei maksa
palkuda — ega tahta, sest raha wäärtus on nüüd tikutoofi
etiketi wäärtuseni langenud.

Südamest terwitades, Sinu

Mülka Andres.

Miilitšas.

„Ütelge, mispärast teie dõwõhti peksite ja ise olete purjus?“
„Pidin ma ootama, kuni dõwõht ennast täis oleks la-
kunud, et siis mind peksma hakata?“ —AX—

Piimafabas.

Uptegi uulitsal, piimapoie ees, seisab iga hommikul pill
piima ootajate saba. Kui piim kohale jõuab ja mõni kümme
inimest pooltoopi iga nõusse kätte saavad, teatab uksel seisja
miilitšonär, et „nüüd on oisjas!“ Protesteritakse küll wastu,
et piima on veel küll, mõned nõud veel lahtiwõtmata, aga
ei awita selle wägewa seaduse ees midagi, sest ta seletab:
„Mis järgi jäänud, saab punase ristile.“

„Wõi punase ristile!“ julgeb üks naerdes ütelda.
„Kas ja targem tahad olla, kui mina?“ wastab miilitš:
ja hammustab õuna, mida üks õde pihlu pistis, et wäljas-
poolt saba, piima saada. „Muidugi punasele ristile.“

„Wõi siis punane rist on piimapoodi kolitud.“
„Ja, jah,“ ütleb üks saba seisjatest.
Ja saba laguneb piimata. —AX—

Rah tartus.

„18 aastat olen ma Tallinnas elanud ja selle aja sees
ei ole ma veel kordagi Saksja zeppelemi näinud, ja nüüd

korraga — tähi jutt kõik, kust ta siis nüüd nii äkki tuleb?!
—AX—

Turul.

„Mõne aasta eest sai kopikale 5 porgandit, aga nüüd
maksab 3 kop. tükk.“
„Jah,“ wastab müüja, „mõne aasta eest olid noor
tüdruk, nüüd aga oled wana naene!“ —AX—

Arsti juures.

„Teie pidite oma nina piiritusega pesema, siis oleks
need wiitrikud mõne päewa jooksul kadunud, ma andsin
teile ju piiritusefedelt.“
„Seda küll, aga waadate, arstiherra, nii kuradi raske
on wiinaga suust mööda minna!“ —AX—

Turul veel.

Õstja: „10 muna kolm ja pool rubla? See on
werehind, nii kolekallis!“
Munanaaine: „Kallis? Ütelge: kas teie munakite
10 muna kolme ja poole rubla eest?“ —AX—

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine wältab edasi.

Tellimise hind täitesaatmisega aastas 10 r. — l.
6 kuu eest 6 r. 3 kuu eest 3 r. — l. Toime-
tusest ise ära wõttes: aastas 8 rubla, 6 kuu eest
4 r. 50 l., 3 kuu eest 2 r. 50 l. Muud iga laupäew.
Adressi muutmise eest 30 kop. Adressi muutmisel ja
tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada

Toimetuse ja tallituse:

Sarju ja Riikliku uulitsa nurgal nr. 46/16
Tallinnas, „Seaduse“ raamatulaipuses.

Udwo kat: „Ja mis põhjusel soovite ennast lahutada lasta?“

Noor naine: „Seltsamal põhjusel, mis mehelegi läftin: mu hing tahab wahelbuse järele!“

Ilmus trükist

Suguhaigused

Kudas nende eest hoida ja arstida.

Mõjukad rohud ja asjatundlikud juhatused.

Prof. Dr. Paul Uschi, prof. Dr. E. Fingeri, prof. Dr. F. Fromme, Dr. Edm. Lesfere, Dr. M. Schnierevi
 Hind 1 rubl. j. t. järele. Hind 1 rubl.

Saada igas raamatukaupluses. Ladu „Teadus“ Tallinnas.